

SIRA CETVELİ DÜZENLENMEDEN PARALARIN PAYLAŞTIRILMASI (İ.Y. mad. 138)

Av. Talih UYAR

Haczedilen malların satışından elde edilen paranın hacze iştirak eden alacaklılar arasında *ne şekilde ve ne zaman paylaşılacağı* konusu yasa-
da (İ.Y.mad. 138)* açıkça düzenlenmiştir.

I- Haczedilmiş bulunan bütün mallar satılarak paraya çevrildikten sonra, elde edilen paranın paylaşılmasına geçilir. Hemen belirtelim ki “**bütün mahcuz maların satışı bitmeden, paylaşırma yapılamayacağı**” kuralı, a n c a k “alacakların bütün mahcuz malların satılması ile karşılandığı” durumlar için geçerlidir.

Mahcuz malların t a m a m ı satılmadan da, satılan malların bedelin-
den, masraflarla alacakları karşılayan bir meblağ elde edilmişse, diğer malların satışına gidilmez ve satış tatil edilir (İ.K.mad. 109/1).

Mahcuz malların paraya çevrilmesi sona erdikten sonra, icra memuru, ilgililerin talebini beklemeden kendiliğinden “paraların paylaşırılması” işlemine başlar. Bu sebeple, “paraya çevirme” safhasının bitmesi üzerine, icra memuru elde edilen paraları paylaştırmaya başlamazsa, her “kesin haciz sahibi alacaklı”nın icra memurunun bu davranışı aleyhine Tetkik Mer-
ciine ş i k a y e t ’ te bulunmaya hakkı vardır⁽¹⁾.

* **MADDE- 138:** “Mahcuz mallar tamamen satıldıkta, bedelleri alakadarlara hisselerine göre pay-
laşırılır ve bir kısmı satıldıkta icabına göre bedeli hisseleri nisbetinde alakadarlara avans olarak dağıtılır.

Haciz, paraya çevirme ve paylaşırma gibi bütün alacaklıları alakadar eden masraflar önce satış tu-
tarından alınır ve artan para takip masrafları ve işlemiş faizler dahil olduğu halde alacakları nisbe-
tinde paylaşırılır.

Vekil vasıtasile yapılan takiplerde vekalet ücretinin miktarı, alacaklı ile borçlu arasında yapılmış
sözleşmeye bakılmaksızın, icra memuru tarafından avukatlık ücreti tarifesine göre hesaplanır. Bu şe-
kilde tayin olunan vekalet ücreti de takip masraflarına dahildir.

Muvakkat hacizler için ayrılmış hisseler vaziyet anlaşılincaya kadar sağlam bir bankaya, banka bu-
lunmayan yerlerde mahkeme veya icra sandıklarına yatırılır.”

(1) ÜSTÜNDAĞ S. İcra Hukukunun Esasları, sh:352.

II- Haczedilen bütün menkul ve gayrimenkul malların satışı bitmeden paraların paylaşılmasına kural olarak geçilemezse de, kanun bu duruma bir istisna getirerek; “*mahcuz malların bir kısmı satıldıktan sonra, elde edilen bedelin alacaklılara hisseleri nisbetinde avans olarak dağıtılabilceğini*” kabul etmiştir (mad. 138/İ. c: 1). Ancak, bu şekilde *avans olarak* dağıtımda bulunabilmek hususu, icra memurunun takdirine bırakılmıştır.

Kanunumuz *avans olarak* muvakkat (geçici) dağıtmayı yalnız “mahcuz mallardan bir kısmının satışının yapıp, diğer bir kısmının henüz satılmaması” haline hasretmiş görünmektedir. Fakat, hükmün bu şekilde yorumlanmasını zorunlu kılan bir neden yoktur. İsviçre Kanunu, bu durum dışında da avans dağıtmayı daima mümkün görmektedir. Hacizli mal tek olduğu halde satılmış, bedelinin bir kısmı tahsil edilip kalan kısım hakkında mehil verilmiş olsa, tahsil edilen kısmın *avans olarak* dağıtılması mümkün bulunduğu gibi, masrafların hesaplanmasının uzun sürdüğü hallerde, tahsil edilen bedelin bir kısmının *avans olarak* dağıtılması yine de mümkündür⁽²⁾.

İcra daireleri, avans olarak *geçici* nitelikte dağıtımlarda çok dikkatli davranmalıdırlar. Avans olarak dağıtımda bulunabilmek için, hangi alacaklıların kesin olarak dağıtımına katılabileceklerinin tesbit edilmiş olması lazımdır. Bunun için de, avans olarak dağıtımda bulunmadan önce, “*pay cetveli*” yapılmalı ve bu cetvel **İİK. mad. 141-142** gereğince ilgililerin **i t i r a z**’ına açık bulundurulmalıdır. Bu cetvel kesinleştikten sonra, avans olarak dağıtım yapılmalıdır⁽³⁾.

Ayrıca belirtelim ki, “muvakkat (geçici) haciz sahibi alacaklılara” avans suretiyle dağıtım yapılamaz⁽⁴⁾.

III- Bütün mallar, paraya çevrildikten sonra, elde edilen satış bedeli alacaklılar arasında hisselerine göre, **n a s ı l** paylaşılacaktır?

1- Elde edilen satış bedelinden **ö n c e** -bütün alacaklıları ilgilendiren-müşterek masraflar çıkarılıp alınır. Maddede; “*haciz*”, “*paraya çevirme*” ve “*paylaştırma*” **m a s r a f - l a r ı n ı n** (giderlerinin), “**müşterek masraflar**” oldukları ifade edilmiştir. Hacizli malın “*muhafaza, idare ve işlet-*

(2) **POSTACIOĞLU, İ.** İcra Hukuku Esasları, sh:531.

(3) **POSTACIOĞLU, İ.** age. sh:531 – **BERKİN, N.** İcra Hukuku Rehberi, sh:362 – **ARAR, K.** İcra ve İflas Hükümleri, sh:307 – **KURU, B.** İcra ve iflas Hukuku, C:2, sh:1519.

(4) **BERKİN, N.** age. sh:362 – **KURU, B.** age. sh:1519.

mesine ilişkin masraflar”da burada sözkonusu olan” **müşterek masraflar**”arasına girer⁽⁵⁾.

Yüksek mahkeme de;

-“*Haciz, satış ve paylaşırma giderlerinin*”⁽⁶⁾

-“*Hacizli malın muhafazası için yapılan giderlerin*”⁽⁷⁾

-“*Yedieminlik ücretinin*”⁽⁸⁾

“bütün alacaklıları ilgilendiren giderlerden olduğunu”, buna karşın;

-“*Alacaklı vekiline ait vekalet ücretinin*”⁽⁹⁾

“bütün alacaklıları ilgilendiren giderler”den olmadığını belirtmiştir...

Bu giderler, bütün alacaklıların müşterek menfaatleri için yapılmış olduğundan, satış bedelinden öncelikle alınması uygun bulunmuştur.

Yüksek mahkeme⁽¹⁰⁾ de; “*sıra cetveli düzenlenmeden önce İY.mad. 138/II uyarınca ‘haciz, paraya çevirme ve paylaşırma’ gibi bütün alacaklıları ilgilendiren giderlerin satış tutarından alınması gerekeceğini*” belirtmiştir...

2- Satış bedelinden, bu şekilde “müşterek giderler”in çıkarılmasından sonra, artan para, “kesin ve geçici (muvakkat) (İY. mad. 69/I, 101/II, 268/I) haciz sahibi alacaklılara”⁽¹¹⁾ alacakları nisbetinde paylaşılır. Kesin haciz sahibi alacaklılara, hisselerine düşen para hemen verilebildiği halde, muvakkat (geçici) haciz sahibi alacaklıların hisselerine düşen para, durum anlaşılincaya kadar, sağlam bir bankaya, banka bulunmayan yerlerde, mahkeme veya icra sandıklarına (İY. mad. 9) yatırılır.

“Müşterek giderler” çıktıktan sonra, alacaklılara -hisseleri oranında olmak üzere- verilecek olan para, üç kalemden oluşur:

---

(5) AKYAZAN, S. İhale ve İhalenin Feshi, sh:103 – KURU, B. age. sh:1519.

(6) Bknz: 12. HD. 8.2.1994 T. E:39, K:996; 31.1.1994 T. E:440, K:688; 15.2.1993 T. E:198, K:991 – 25.1.1993 T. E:10892, K:372.

(7) Bknz: 12. HD. 6.11.1992 T. E:5180, K:13407.

(8) Bknz: 12. HD. 23.1.1992 T. E:69, K:13.

(9) Bknz: 12. HD. 22.5.1991 T. E:13103, K:6502; 21.10.1969 T. E:9272, K:9659.

(10) Bknz: 12. HD. 31.1.2000 T. E:685, K:1173.

(11) Ayrıntılı bilgi için bknz: UYAR, T. İcra Hukukunda Haciz, sh:2 vd., 6 vd.

1) *Alacağın aslı*

2) *Alacağın -takip talebindeki isteme göre (İ.Y. mad. 58/3)- işlemiş faizleri*

Takip konusu alacağa, takip talebinde yer alan isteme göre *vade* (İlamlı takiplerde; *ilam*) veya *takip tarihinden, tahsil* (paranın ödenme) *tarihine* kadar, takip talebinde istenmiş -ve kesinleşmiş- olan *faiz oranına göre faiz yürütülür.*

a- Öncelikle belirtelim ki; -kural olarak- takip süresince, “takip talebi”nde yer alan ve itirazsız kesinleşen veya itiraz (ilamlı takiplerde şikayet) üzerine Tetkik Merciiince verilen kararda belirtilen *orana göre asıl alacağa faiz yürütülür.*

Yüksek mahkeme⁽¹²⁾; “*takip süresince, takip talebinde istenen ve itiraz edilmediği için kesinleşen -reeskont/avans- faiz oranına göre faiz hesaplanamayacağını, takipten sonraki faiz oranlarının TC. Merkez Bankası’ndan sorularak kademeli olarak hesaplanması gerekeceğini*” belirtmiştir.

b- Takip konusu alacağa; -kural olarak- borcun ödendiği (paranın icra veznesine girdiği) tarihe kadar faiz yürütülür (hesaplanır). Borcun ödenmesi; icra veznesine borçlu (ya da borçlu adına üçüncü bir kişi) tarafından borcun *nakden* yatırılması suretiyle olabileceği gibi, borçluya ait malın icra müdürlüğünce satılması sonucunda, alıcı tarafından *satış bedelinin yatırılması* suretiyle de olabilir. Her iki durumda da *paranın icra veznesine yatırıldığı tarihten sonra*, takip konusu asıl alacağa kural olarak faiz yürütülmez⁽¹³⁾. Eğer, icra veznesine giren paranın alacaklıya ödenmesi, borçlunun kusuru -haksız şikayeti- nedeniyle gecikmişse, paranın alacaklıya ödenmesi olanağının doğduğu tarihe kadar, takip konusu alacağa faiz yürütülür⁽¹⁴⁾...

Takip konusu borcun, borçluya ait malın (malların) icra müdürlüğünce satılması suretiyle ödendiği durumlarda, yapılan satış (ihale) hakkında b o r ç l u tarafından -çok kez yapıldığı gibi, alacaklının satış bedelini almasını geciktirmek amacı ile ve kötüniyetle- “*ihalenin feshi davası*” açılmışsa, takip konusu alacağa faiz, *ihale tarihine* (daha doğrusu; paranın alı-

(12) Bknz: 12. HD.13.10.1997 T. E:9476, K:10500.

(13) Bknz: 12. HD. 29.7.1986 T. E:14185, K:8487 – 12.9.1966 T. E:7994, K:8177.

(14) Bknz: 12. HD. 22.3.1968 T. E:2586, K:2853.

cı tarafından icra veznesine yatırıldığı tarihe) kadar mı, *ihalenin kesinleştiği tarihe* kadar mı, yoksa icra (satış) memurunun *sıra cetvelini düzenlediği tarihe* kadar mı yürütülecek (hesaplanacak)tır?

Bu ilginç -ve uygulama için de oldukça önem taşıyan- konu hakkında kendisiyle görüştüğümüz değerli meslektaşım sayın Prof. Dr. Ramazan Arslan “*faizin ihale tarihine kadar yürütülmesinin -dağıtılacak ihale bedeli aynı olduğundan- isabetli olacağını*” belirtmişken, değerli meslektaşım sayın Prof. Dr. Ejder Yılmaz ise, “*faizin ihalenin kesinleştiği tarihe kadar hesaplanmasının daha doğru olacağını*”, değerli hocamız sayın Prof. Dr. Baki Kuru da” *faizin sıra cetvelinin düzenlendiği tarihe kadar hesaplanması gerektiğini*” belirtmiştir.

Kanımızca “alacaklıların alacaklarına -*ihalenin feshi davasının borçlu tarafından açıldığı ve sonuçta davanın, red edildiği durumlarda- ihalenin kesinleştiği tarihe kadar faiz yürütülmesi*” daha adil olacaktır. Bu çözüm şekli özellikle borçlunun ihalede satılan malından başka malvarlığı olmaması halinde önem taşır. “*İhalenin feshi davasının devamı süresince işleyen faizleri için alacaklılara ihale bedelinden ödeme yapılamayacağı*” ileri sürülürse borçlu, güvendiği birisine kendi aleyhine takip yaptırarak bu dönemde işleyen faizlere haciz koydurabilir ve böylece kötüniyetli borçlular ödüllendirilmiş olur... Buna karşın, *ihalenin feshi davasının “borçlu” dışındaki kişilerce -örneğin; alacaklı, alıcı, ihaleye pey sürmek suretiyle katılanlar- açıldığı durumlarda* ise, faizin ihale tarihine kadar yürütülmesi isabetli olur...

Yargıtay İcra ve İflas Dairesi⁽¹⁵⁾ bu konuya ilişkin bir kararında “*bu durumda olaya İY. mad. 12 hükmünün uygulanmayacağını, ihalenin feshi isteği reddedilmek suretiyle borçlunun haksızlığı anlaşıldığına göre, sebebiyet verdiği gecikme nedeniyle, temerrüt faiziyle borçlunun sorumlu tutulması tabiidir*” diyerek, bu durumda **ihalenin kesinleştiği tarihe kadar faiz hesaplanması gerektiğini** belirtmişken, bugün “sıra cetveline” ilişkin uyuşmazlıklarda verilen kararları inceleyen **Yargıtay 19. Hukuk Dairesi**⁽¹⁶⁾ “*İY.mad. 138/II’de sözü edilen ‘işlemiş faizler’ sözcükleri ile ‘hacizli malın satışına kadar işleyen faizler’in kastedildiğini*” vurgulayarak, takip konusu alacağı **ihale tarihine kadar faiz yürütülebileceğini** belirtmiştir...

(15) Bknz: İİD. 10.7.1968 T. E:6992, K:7308.

(16) Bknz: 19. HD. 18.3.1999 T. E:1220, K:1769; 27.6.1995 T. E:4484, K:5912.

İcra müdürlüğünün faizi hesaplayan kararlarına karşı *şikayet* yolu ile (İİY. mad. 16) Tetkik Merciiine başvurulabilir. Tetkik Merciiinin “*takip tarihinden sonra işleyen faiz hesabına dair şikayetlerin kabul veya reddine ilişkin kararları*” -yanlışlığı ileri sürülen alacak miktarının yüz milyon lirayı geçmesi koşuluyla- temyiz edilebilir (İİY. mad. 363/I-18)⁽¹⁷⁾.

3) *Takip giderleri*

Buradaki *takip giderleri* sadece o alacaklıyı ilgilendiren, onun takibi-ne ait giderler olup, bunlar; *ödeme veya icra emrinin tebliğ masrafları, alacaklının peşinen ödediği harçlar* (İİY. mad. 15, 59) ve *avukat -veya dava vekili-*⁽¹⁸⁾ *tarafından yürütülen takiplerde de vekalet ücreti*'dir.

Takip giderleri, icra memuru tarafından dosya incelenerek doğrudan doğruya hesaplanıp, alacaklının alacağına eklenir. Bu nedenle, bu giderler için alacaklı tarafından *ayrı bir takip* yapılamaz⁽¹⁹⁾.

“*Takip giderleri*” ile ilgili olarak **yüksek mahkeme;**

-“*İcra harç ve giderlerinden ‘ilke olarak’ borçlunun sorumlu olduğunu*”⁽²⁰⁾

-“*İhtiyati haciz infaz giderinin, icra dairesince hesaplanması gerekeceğini*”⁽²¹⁾

-“*Takip konusu bonoyu kendisine ibraz edilmesi halinde ödeyeceğini’ ihtarname çekerek alacaklıya bildiren borçlunun, yapılan icra takibinde icra giderlerinden sorumlu olmayacağını*”⁽²²⁾

-“*İlamda zincirleme sorumluluk (teselsül) ifade eden bir kayıt bulunmaması halinde, takip borçlularının -payları oranında- yargılama ve takip giderlerinden sorumlu olacağını*”⁽²³⁾

b e l i r t m i Ő t i r...

---

(17) Bknz: 12. HD.28.2.1994 T. E:Ç1997, K:2721; 6.11.1992 T. E:5690, K:13580; 7.11.1990 T. E:11713, K:11163.

(18) Bknz:Tic. D. 21.10.1971 T. E:4016, K:6442; İİD.27.11.1967 T. E:10649, K:10724 (İleride; İçt. No:4).

(19) Bknz: İİD.18.6.1963 T. E:7233, K:7295.

(20) Bknz: 12. HD. 18.11.1986 T. E:2127, K:12569.

(21) Bknz: 12. HD. 30.1.1985 T. E:1984/11060, K:708.

(22) Bknz: 12. HD. 3.7.1978 T. E:5983, K:6236.

(23) Bknz: 12. HD. 13.9.1976 T. E:7018, K:8970.

IV- “Takip giderleri” arasında oldukça büyük önem taşıyan **vekalet ücretini**, yasa koyucu ayrıca düzenlemek gereğini duymuş ve bu ücretin, ‘icra memuru tarafından -avukatlık ücret tarifesine göre- hesaplanacağını’ bildirmiştir (mad. 138/III). İcra memuru, vekalet ücretini sadece, avukatlık ücret tarifesi dikkate alarak hesaplar (takdir eder), bu konuda **ne** alacaklı ile vekili arasındaki sözleşmeye ve **ne de** alacaklı ile borçlu arasındaki anlaşmaya itibar edemez⁽²⁴⁾. Bu konuyu düzenleyen İY. mad. 138/III hükmü kamu düzeniyle ilgili olduğundan⁽²⁵⁾, icra memurunun vekalet ücretini, bu hükme aykırı olarak -örneğin, alacaklı ile borçlu arasındaki sözleşme ya da senette öngörülen oranda “% 10, % 20 gibi”- takdir etmesi⁽²⁶⁾ s ü r e s i z ş i k a y e t e neden olur.

U y g u l a m a d a genellikle bonolara “...vadesinde ödemezsem, % 20 (25, 30) oranında vekalet ücreti ödemeyi kabul ediyorum...” şeklinde kayıtlar konulmakta ise de, bunlar icra memurunu -İY. mad. 138/III hükmü nedeniyle- bağlamaz⁽²⁷⁾. **Yüksek mahkeme** de, ‘alacaklı ile borçlunun vekalet ücreti olarak isimlendirip bonolara koydukları bu kaydın gerçek niteliğinin “cezai şart” olduğunu ve “takip” konusu yapılamayıp “dava” konusu yapılabileceğini’ belirtmiştir⁽²⁸⁾.

1- İcra memuru, hangi tarihte yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre avukatlık ücretini takdir edecektir? Daha açık bir ifade ile avukatlık ücreti, “takip (talebi) tarihindeki” tarifeye göre mi, yoksa “paylaştırma tarihindeki” tarifeye göre mi hesaplanacaktır?

1136 sayılı Avukatlık Kanununun -2.5.2001 T. ve 4667 sayılı kanun ile değişik- 168/III maddesinde bu husus “avukatlık ücretinin takdirinde, hukuki yardımın tamamlandığı veya dava sonunda hüküm verildiği tarihte yürürlükte olan tarife esas alınır” ş e k l i n d e -ve önceki “avukatlık ücretinin takdirinde hukuki yardımın başladığı veya davanın açıldığı tarihte yürürlükte olan tarifeler esas alınır” şeklindeki yasal düzenleme ile “yargı mercile-

(24) Bknz: 12.HD. 17.9.1992 T. E:3377, K:10416; 20.11.1990 T. E:136, K:11827; 16.12.1985 T. E:5515, K:11096.

(25) Bknz: 12. HD. 28.9.2000 T. E:12598, K:13853; 28.12.1994 T. E:1640, K:3271; 10.6.1988 T. E:10474, K:7683; HGK.27.6.1984 T. E:1982/12-280, K:752.

(26) Bknz: 12. HD. 26.1.1999 T. E:1998/14834, K:199; 26.2.1998 T. E:1398, K:2262; 4.7.1995 T. E:8656, K:10032; 2.2.1995 T. E:2567, K:2854.

(27) **UYAR, T.** İcra Hukukunda Kambiyo Senetleri, C:1, sh:34 vd.

(28) Bknz: İİD. 28.1.1964 T. E:771, K:1148; 12.10.1962 T. E:9762, K:14130.

rince karşı tarafa yükletilecek avukatlık ücretinin tayin ve takdirinde hukuk davalarında *dava*” tarihindeki, ceza davalarında ise kamu davasına *katılma isteği* veya *şahsi dava gününde* yürürlükte olan avukatlık asgari ücret tarifesi- nin uygulanması gerektiğine ilişkin 23.12.1976 T. ve 7/6 sayılı İçt. Bir. K.’nda kabul edilen çözüm şeklinden farklı- düzenlenmiştir..

Bundan böyle eskiden olduğu gibi, **icra takiplerinde** “*takip tarihinde*” değil “*paylaştırmanın yapıldığı*” tarihte yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi hükümlerine göre, avukatlık ücretinin tesbiti (takdiri) gerekecektir.

2- Vekalet ücreti, takip masraflarından olduğu için, alacaklı talep etmemiş olsa dahi icra memuru tarafından **re’sen** (doğrudan doğruya) hesaplanır⁽²⁹⁾. 538 sayılı kanun ile, yapılan son değişiklikte, önceki hükümde mevcut olan “alacaklının talebi” kaydı kaldırılmıştır.

Yüksek mahkeme, “*alacaklı vekiline ‘icra takibine katıldığı aşamada mevcut olan borç miktarı üzerinden’ vekalet ücreti takdir edilebileceğini, daha önce ödenmiş kısım üzerinden de ücret takdir edilemeyeceğini*”⁽³⁰⁾ belirtmiştir.

3- Mahkemeden aldığı ilamı -müvekkili adına- icraya koyan avukata, ilamı icraya koymasından dolayı icra dairesince ayrıca avukatlık ücreti takdir edilmesi gerekir mi? Her ne kadar avukata verilen vekalet -HUMY. mad. 62/İ uyarınca- “*...hüküm katiyet kesbedinceye kadar davanın takibi için icap eden bilimum muameleleri ifaya ve hükmün icrasına mezuniyeti mutazammın*” ise de, özellikle ülkemizde mahkemeden alınan ilamı infaz ettirmek başlı başına bir uğraş alanı haline gelmiş olduğundan, icra takibi aşamasındaki emeği karşılığında, avukata ayrıca ücret takdir edilmesi gerekir⁽³¹⁾. Bugün yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifelerinde bu konuda açık hükümler (bknz: mad. 12; 13) bulunduğu gibi **yüksek mahkeme** de 31.5.1945 T. 21 sayılı İçt. Bir. K.’nda⁽³²⁾ bu görüşü savunmuştur.

4- İİY. mad. 138’de öngörülen ve icra memuru tarafından takdir edileceği bildirilen vekalet ücreti “*alacaklı lehine*” hesaplanacak olan vekalet ücretidir.

(29) Bknz: İçt. Bir. K. 29.5.1957 T. E:4, K:16.

(30) Bknz: 12. HD. 19.3.1984 T. E:607, K:3140.

(31) **KARACA, A.** İcra Takibinde Vekalet Ücreti (Ad. D. 1945/5, sh:498).

(32) Bknz: RG. 25.7.1944 T. S:5765.

Borçlunun takibe itiraz ederek durdurduğu ve alacaklının “*itirazın kaldırılması*”nı veya “*itirazın iptali*”ni istemediği durumlarda ya da “*şikayet*” yoluyla icra takibinin iptal edildiği veya alacaklının “*itirazın kaldırılması*” isteminin reddedildiği durumlarda (yani: yaptığı icra takibinde alacaklının haksız çıktığı durumlarda) *borçlu vekili için*, icra dairesince vekalet ücreti takdir edilecek midir? **Doktrinde** bu soruya olumlu⁽³³⁾ cevap verenler bulunduğu gibi, olumsuz cevap verenler⁽³⁴⁾ de vardır. **Yüksek mahkeme** önceleri “*icra takibinin borçlunun itirazı üzerine iptal edilen kısmı üzerinden, borçlu vekili için, icra dairesince de ücret takdiri gerektiğini*” belirtmişken⁽³⁵⁾, sonra bu görüşünden dönerek “*İcra İflas Yasası'nın 138. maddesinde, borçlu lehine ücret takdir edileceğine ilişkin bir hüküm yoktur...*”⁽³⁶⁾ şeklinde içtihatla bulunmuştur.

U y g u l a m a d a, icra dairelerince bu gibi durumlarda borçlu vekili için avukatlık ücreti takdir edilmemektedir.

5- “Konusu para olan veya parayla değerlendirilebilen icra takiplerinde”, borçlunun “itiraz süresi içinde” borcunu ödemesi halinde, alacaklı vekili lehine, normal ücretin yarısının takdir edilmesi gerekir (Av. As. Üc. Tarifeleri, mad. 13/2).

Borçlu, takip konusu borcu icra veznesine -İ.Y. mad. 36'ya göre- teminat olarak yatırmışsa, bu yatırma”ödeme” niteliğinde bulunmadığından, alacaklı vekiline yarım değil tam vekalet ücreti takdir edilmesi gerekir³⁷.

V- Avukatlık Yasası'nın -2.5.2001 T. ve 4667 s. Yasa ile değişik- 164/V- c:1. maddesindeki “*Dava sonunda, kararla tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekalet ücreti avukata aittir*” şeklindeki hükme rağmen⁽³⁸⁾ *avukatlık ücretinin müvekkil adına (lehine) takdir edilmesi (hükmedilmesi)* gerekeceği yerleşmiş bir uygulama haline geldiğinden u y

---

(33) KURU, B. age. C:1, sh:116.

(34) POSTACIOĞLU, I. age. sh:87.

(35) Bknz: İİD. 25.2.1961 T. E:1443, K:2268; 12.1.1960 T. E:5622, K:5461.

(36) Bknz: İİD. 23.5.1963 T. E:6129, K:6218; 16.5.1963 T. E:5863, K:5889; 23.2.1961 T. E:1443, K:2268.

(37) Bknz: 12. HD. 18.3.1980 T. E:1032, K:2574.

(38) Bu hükmün tahlil ve eleştirisi için bknz: UYAR, T. 1136 sayılı Yeni Avukatlık Kanunu Karşısında Avukatlık Ücreti (İBD. 1971/5-6, sh:411 vd.) – KUNTMAN, O. 1136 Sayılı Avukatlık Kanununun 164/son Hükmünün Uygulanmasına İlişkin Bir İnceleme (İBD. 1974/5-8, sh:333 vd.).

g u l a m a d a “avukatın, müvekkili adına takdir olunan (hükmolunan) vekalet ücretini, kendi adına takip konusu yapamayacağı”⁽³⁹⁾ kabul edilmektedir...

Eskiden, bu gibi durumlarda, yani; “ilamda alacaklı lehine hükmedilen vekalet ücretinin, alacaklı vekili tarafından -asil alacaklı adına- icraya konulması halinde, alacaklı asildeki alacağı ile -örneğin; aynı ilamda borçlunun kendisi lehine hükmedilmiş vekalet ücreti ile- borçlunun bu borcunun takas edebileceği⁽⁴⁰⁾ ya da bu alacağın, alacaklı asilin başka bir borcundan dolayı kendi alacaklıları tarafından haciz edilebileceği” kabul edilmekte idi. Şimdi ise; 1136 sayılı Avukatlık Kanununun -2.5.2001 tarihli ve 4667 sayılı kanun ile değişik- 163/V maddesinde açıkça “*dava sonunda, kararlar tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekalet ücreti avukata aittir. Bu ücret iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez, haczedilemez*” denilmiş olduğundan, artık alacaklı vekiline ait olan avukatlık ücretinin, borçlu tarafından ne *takası* ve ne de bu ücretin alacaklı asilin (müvekkilin) başka alacaklıları tarafından *haczi* mümkün değildir.

8- İcra memurunun takdir ettiği vekalet ücreti hakkında ş i k a y e t yoluna başvurulabilir⁽⁴¹⁾.

Şikayet üzerine Tetkik Merciiinin vereceği karar temyiz edilebilir mi? İcra ve İflas Kanununun, Tetkik Merciiinin “temyiz edilebilen” kararlarını belirten 363. maddesine -25.11. 1988 T. ve 3494 sayılı kanunla- eklenen “*takip tarihinden sonra işleyen faiz, masraf ve sair alacak kalemlerinin hesabına dair şikayetlerin kabul veya reddine dair kararların da temyiz edilebileceğini*” öngören yeni bend (İİY. mad. 363/I-18) uyarınca, Tetkik Merciiinin bu konudaki şikayet üzerine vereceği kararlar temyiz edilebilir^(42,43).

Yüksek mahkeme -yukarıda değindiğimiz hususlar dışında- *avukatlık ücreti* ile ilgili olarak;

-“*Takip talebinde ‘üç misli vekalet ücreti’ istenmiş olmasının geçerli olmayacağını ve vekalet ücretinin -İİK. 138 gereğince- icra memuru tara-*

⁽³⁹⁾ Bknz: 12. HD. 26.3.1981 T. E:2018, K:3100; İİD. 19.1.1971 T. E:650,K:514.

⁽⁴⁰⁾ Bknz: HGK. 27.6.1984 T. E:12-280, K:752.

⁽⁴¹⁾ Bknz: 12. HD. 21.1.1980 T. E:10378, K:273.

⁽⁴²⁾ KURU, B. age. C:2, sh:1523.

⁽⁴³⁾ Bknz: 12. HD. 28.3.1989 T. E:2873, K:2955.

findan avukatlık asgari ücret tarifesine göre hesaplanması gerekeceğini”(44)

-“*Ödeme emrinin tebliğinden önce fakat takip talebinden sonra borcun ödenmesinin, icra dairesince vekalet ücreti takdirini engellemeyeceğini*”(45)

-“*Alacaklının takip konusu yaptığı ‘alacak aslı’na -icra memurunca hesaplanması gereken- ‘vekalet ücreti’ni de ayrıca hesaplayıp ‘asıl alacak’ ile birlikte, borçludan isteyemeyeceğini*”(46)

-“*İcra masrafları ve vekalet ücreti için borçluya ayrıca ‘icra emri’ gönderilemeyeceğini*”(47)

-“*Takipten sonra ve ödeme emrinin tebliğinden önce takip konusu borcu ödeyen borçlunun, icra giderlerini (ve avukatlık ücretini) de ödemek zorunda kalacağını*”(48)

-“*İcra dairesince hesaplanacak vekalet ücreti üzerinden, alacaklı lehine faiz yürütülemeyeceğini*”(49)

-“*Tetkik Merciiince, Avukatlık Ücret Tarifesinin 12. maddesine uygun biçimde avukatlık ücretine hükmedilebileceğini, buradaki miktardan fazlasına hükmedilemeyeceğini*”(50)

-“*Tetkik Merciiinin, icra memurluğuna ‘avukatlık ücretinin % 10 oranında hesaplanması’ gerektiği şeklinde emir (karar) veremeyeceğini*”(51)

-“*‘İcra vekalet ücreti ve masrafları’ ayırık tutulmaksızın, borçlunun alacaklı tarafından ibra edilmesi halinde, alacaklı vekilinin takibe devam edemeyeceğini*”(52)

---

(44) Bknz: 12. HD. 29.3.1990 T. E:1989/9649, K:3559; 1.3.1984 T. E:12309, K:2278.

(45) Bknz: 12. HD. 7.3.1988 T. E:5435, K:2573.

(46) Bknz: 12. HD. 16.2.1988 T. E:3052, K:1568; 30.12.1983 T. E:10177, K:11420; 22.12.1983 T. E:9761, K:10917 vb.

(47) Bknz: 12. HD.2.5.1985 T. E:1984/14448, K:4219; 21.5.1984 T. E:4160, K:6389; 6.12.1983 T. E:8647, K:9918 vb.

(48) Bknz: 12. HD. 7.3.1988 T. E:5435, K:2573; 31.5.1984 T. E:4632, K:6960.

(49) Bknz: 12. HD. 29.5.1984 T. E:1066, K:6814.

(50) Bknz: 12. HD. 31.10.1983 T. E:6712, K:8206; 24.5.1983 T. E:3002, K:4136.

(51) Bknz: 12. HD.10.5.1983 T. E:2574, K:3715.

(52) Bknz: 12. HD. 31.3.1980 T. E:1328, K:2973.

-“Alacaklı bankanın, takip dayanağı ‘umumi taahhütname’ye göre, borçludan % 10 avukatlık ücreti isteyemeyeceğini”⁽⁵³⁾

-“Ortaklığın giderilmesi ilamında yazılı olan ‘vekalet ücreti’ ve ‘yargılama giderleri’ nin paydaşlar tarafından ayrı takip konusu yapılamayacağını”⁽⁵⁴⁾

-“Nafaka ilamında yer alan vekalet ücretinin, cebri icra yasağı dışında kaldığını”⁽⁵⁵⁾

-“Alacaklı kamu kuruluşunun sırf vekalet ücreti alabilmek için borçlu kamu kuruluşunu icraya vermesinin iyiniyetle bağdaşmayacağını”⁽⁵⁶⁾

-“Çocukla kişisel ilişki kurulmasına dair ilamın uygulanması nedeniyle, alacaklı lehine icra memurunca vekalet ücreti takdiri gerekeceğini”⁽⁵⁷⁾

-“İYY. 138 gereğince, alacaklı yararına takdir olunan vekalet ücretinin beş yıllık zamanaşımına bağlı olmadığını (on yıllık zamanaşımına bağlı olduğunu)”⁽⁵⁸⁾

-“‘Prim tahakkuk işleminin iptaline ve bu tahakkuk sebebiyle vaki muarazanın önlenmesine’ dair ilamların infazında, maktu vekalet ücreti takdir edilemeyeceğini”⁽⁵⁹⁾

-“Depo emrine vekalet ücretinin de eklenmesi gerekeceğini”⁽⁶⁰⁾

-“İhtiyati haczin uygulanmasından sonra ve icra takibinden önce takip konusu borcun yatırılması halinde, alacaklı lehine vekalet ücreti takdir edilemeyeceğini”⁽⁶¹⁾

-“Boşanma kararı kesinleşmedikçe, boşanma ilamında yazılı vekalet ücretinin takip konusu yapılamayacağını”⁽⁶²⁾

---

(53) Bknz: 12. HD. 10.11.1983 T. E:7287, K:8732.

(54) Bknz: 12. HD. 22.2.1977 T. E:1436, K:1874.

(55) Bknz: 2. HD. 25.12.1972 T. E:7883, K:7332.

(56) Bknz: HGK. 7.6.1972 T. E:1971/İc. İf. 101, K:370.

(57) Bknz: İİD. 28.5.1970 T. E:5593, K:5751.

(58) Bknz: 12. HD. 25.6.1968 T. E:6562, K:6679.

(59) Bknz: HGK. 23.3.1968 T. E:1969/ İc. 417, K:170.

(60) Bknz: İİD. 7.9.1967 T. E:7195, K:7357.

(61) Bknz: İİD. 14.5.1957 T. E:2940, K:3235.

(62) Bknz: İİD. 10.11.1952 T. E:4535, K:4665.

b e l i r t m i Ő t i r . .

VI- İcra harç ve giderlerinin paylaşılmasında HUMY.mad. 94/II hükmü uygulanır mı? Yani, takibe sebep olmamış olan borçlu da, takip harç ve giderlerinden sorumlu olur mu? **Yüksek mahkeme,**

-“İcra takibine sebep olan borçlunun icra giderlerinden (ve icra vekalet ücretinden) sorumlu olduğunu”⁽⁶³⁾

-“Takip konusu bononun kendisine ibraz edilmesi halinde ödeyeceğini ihtarname çekerek alacaklıya bildiren borçlunun, yapılan icra takibinde icra giderlerinden sorumlu olmayacağını”⁽⁶⁴⁾

-“Senet bedelini notere yatırmayarak borcundan kurtulmayan ve takibe sebebiyet veren keşidecinin icra giderleriyle sorumlu olacağını”⁽⁶⁵⁾

b e l i r t m i Ő t i r . .

VII- Tetkik edilen İY. mad. 138 hükmü, “haciz yolu ile” yapılan takiplerde uygulandığı gibi İY. mad. 151’deki atıf gereğince, “rehnin paraya çevrilmesi yoluyla” yapılan takiplerde de uygulanır. Yani bu takip şekli sonunda elde edilen satış tutarı da, İY. mad. 138 ve sonraki hükümlere göre paylaşılır...

İY. mad. 138 hükmü, HUMY. mad. 571’de yapılan atıf gereğince; “şuyuun (ortaklığın) giderilmesi amacıyla yapılan satışlarda”da uygulanır.

VIII- İcra memurunun, buraya kadar açıklandığı şekilde; ü ç k a l e m halinde -“alacağın aslı” (ana para) + “işlemiş faiz” + “takip masrafları”- hesapladığı b o r ç m i k t a r ı ’ nın bir kısmı borçlu tarafından icra dosyasına yatırılmışsa, yatırılan bu para (taksit) borcun hangi kısmına mahsup edilecektir? Yani borçlu böylece, borcunun “aslı”nı mı, “işlemiş faizleri”ni mi yoksa “takip giderleri”ni mi ödemiş olur? Bilindiği gibi; BY.mad. 84/I’de “borçlu, faiz ve masrafları tediyede gecikmiş değil ise kısmen icra eylediği tediyei resulmale (ana paraya) mahsup edebilir” denilmiştir. Borçlunun, icra takibine konu olan borcu için yaptığı kısmi ödemenin -belirtilen BY. mad. 84/I gereğince- “ana para”ya değil “faiz ve takip giderle-

(63) Bknz: 12. HD. 7.5.1981 T. E:3353, K:4669; 23.3.1981 T. E:1786, K:2925; 12.5.1977 T. E:4758, K:4869.

(64) Bknz: 12. HD. 3.7.1978 T. E:5983, K:6236.

(65) Bknz: İD. 2.2.1968 T. E:808, K:1005; 25.1.1968 T. E:618, K:646.

ri"ne mahsup edilmesi gerekir. Bu görüş **doktrinde**⁽⁶⁶⁾ tartışmasız kabul edilmektedir. BY.mad. 84/I'de öngörülen kuralın "alacaklıyı korumak amacıyla yönelik olduğu" ifade edilmiştir⁽⁶⁷⁾. **Yüksek mahkeme** de bu konuyla ilgili olarak;

- "BK.'nun 84.maddesi gereğince, faiz ve masrafları ödemiş olmadıkça, borçlunun kısmen yaptığı ödemeyi, 'ana para'ya mahsup edemeyeceğini (Borçlunun kısmen yaptığı ödemenin önce ana paraya değil 'faiz ve masraflar'a mahsubu gerekeceğini ve ana para için fazin işlemeye devam edeceğini)"⁽⁶⁸⁾

- "Kısmi ödeme halinde, BY.mad. 84 hükmünün icra müdürü tarafından doğrudan doğruya uygulanacağını, bunun için alacaklının takip talebinde ayrıca talepte bulunmuş olmasına gerek bulunmadığını"⁽⁶⁹⁾

belirtmiştir...

IX- a) Hacedilen ve satılan malların satış tutarı bütün alacaklıların alacaklarını karşılıyorsa, her alacaklı için yapılan "hesap tablosu"na göre, satış bedeli alacaklılara ödenir. İcra memurunun yaptığı hesap tablosuna (ve bulduğu borç miktarına) karşı (bunun düzeltilmesi için) taraflar Tetkik Merciiine şikayette bulunabilirler.

Tetkik Mercii, bu şikayeti "evrak üzerinde" -duruşma yapmadan- inceleyip, karar verebilir⁽⁷⁰⁾.

Alacaklılara, alacakları ödenirken % 2 "cezaevi harcı" kesilir. **Doktrinde**⁽⁷¹⁾, "yapılacak sözleşme ile aslında alacaklıdan kesilmesi gereken

---

⁽⁶⁶⁾ OLGAÇ, S. Kazai ve İlmî İçtihatlarla Borçlar Kanunu (Umumi Hükümler), sh:658 – UYGUR, T. Açıklamalı İçtihatlı Borçlar Kanunu, C:2, sh:192 – OĞUZMAN, K. / ÖZ, T. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), sh:211, 251 – TEKİNAY / AKMAN / BURCUOĞLU / ALTOP Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), sh:798 – FEYZİOĞLU, F. N. Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), C:2, sh:71, KOCAYUSUFPAŞAOĞLU / HATEMİ / SEROZAN / ARPACI Borçlar Hukuku (Genel Bölüm), 3. Cilt, sh:85vd.- KARAHASAN, M. R. Türk Borçlar Hukuku (Genel Hükümler), 1. Cilt, sh:1307 vd.

⁽⁶⁷⁾ Von Tuhr, A. Borçlar Hukuku (Terc. Edege, C), C:1-2, sh:475.

⁽⁶⁸⁾ Bknz: 12. HD. 12.2.1996 T. E:1902, K:1982; 19.12.1995 T. E:17981, K:18056; 6.3.1995 T. E:2923, K:2949 vb.

⁽⁶⁹⁾ Bknz: 12. HD. 13.4.200 T. E:5021, K:5999; 15.6.1998 T. E:6689, K:7207; 19.4.1999 T. E:4488,K:4916 vb.

⁽⁷⁰⁾ UYAR, T. İcra Hukukunda Yetki-Görev ve Yargılama Usulü, sh:396.

⁽⁷¹⁾ KURU, B. age. sh:112 – POSTACIOĞLU, İ. age. sh:90.

bu harcın, borçluya yüklenebileceği” belirtilmesine rağmen, **Yargıtay**⁽⁷²⁾, “*bu konuyu düzenleyen 2548 sayılı yasanın emredici hüküm içerdiği ve aksine yapılacak sözleşmenin geçerli olmayacağı*” görüşündedir.

b) Satılan malların tutarı, “aynı derecede hacze katılmış olan” bütün alacaklıların alacaklarını karşılamıyorsa, icra memurunun kendiliğinden borçlunun başka mallarını -varsa- haciz etmesi gerekir. Bu haciz işlemine “**tamamlama haczi**” diyoruz (İY. mad. 139).

İcra memuru, kendiliğinden haciz ettiği bu malları yine kendiliğinden -mümkün olduğu kadar gecikmeden- satar.

Gerek daha önce haciz edilen ve satılan malların bedeli ve gerekse tamamlama hacziyle haczedilen ve satılan malların bedellerinin toplamı, bütün alacaklıların alacaklarını karşılıyorsa, icra memuru alacaklılara alacak tutarını “**hesap tablosu**”na göre öder. Eğer bu paraların toplamı, bütün alacaklıların alacaklarını karşılamıyorsa, o zaman icra memurunun paylaş-tırma yapabilmesi için önce bir “**sıra cetveli**” düzenlemesi ve sonra bunun kesinleşmesini beklemesi gerekir...

⁽⁷²⁾ Bknz: 12. HD. 19.3.1991 T. E:10258, K:3429; 26.2.1987 T. E:6754, K:2692; 5.6.1986 T. E:12776, K:6780.

